

מסורת הש"ס

מפנין פרק שמונה עשר שבת

קבו.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ג ב מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ד ד ט"ש ע"ס פ"ו מ"י:
ה ה מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ו ו מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ז ז מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ח ח מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
ט ט מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:
י י מ"י פ"ו מ"ל שנת
הלכה טו ט"ש ע"ס:

מוסף תוספות

א. והבא גבי אורחין שדינן
לפנות כדו יין אפי'
ב. קופות. ויט"ל. ג. גבי
הבמה מוסכנת. מוס'
הה"ש. ג. אלאמא תרתייהו
שקולין. מוס' הה"ש.
ד. אבל ברבר שאינו נוגד
תורין. שפיר מבטיל ל'
לכתחילה הי' מנייחה
עדיין. מוס' הה"ש.

רב נסים גאון

במה שיעור תבואה לתך.
הלתך הוא חצי כור והוא
ט"ו. כי הכור הוא ל' סאה.
והכור והתומר מדה אחת.
כי תרגום תומר כורא כמו
שאינה מוצא ביהוקאל (נח)
האיהב ורובת תוכן אחד
להם. והתרגום מכלית
וביראת קוסק דח ויהי לכוין.
כסות תלת סאין למיכס
מעשר כורא. ויהי תנביר לו
מיכס כי התומר הוא כור
וכי הבת היא ג' סאין. ואמר
אחר כך כי ישירות הבתים
חומר. ומצא שיעור הכור
ל' סאין. ורשם אמר (והושע
ג) וחומר שיעורם ולתך
שעורים. ואמרו חכמינו
בפרק גיד הנשה (וולין) דף
צ"ב אלו ארבעים וחמשה
צדוקים. וחומר ל' ולתך
ט"ו הכל מ"ה. נתקיים לך
כי הכור הוא שני לתכים.

רבינו חננאל (המשך)

מפני האורחין. אע"ג דאית
לפי אורחין הרבה אין
ל' רשות לפנות יותר
מזה השיעור. ואיילמא
הכל לפי האורחין. ועוד
בעיא אחרת. כשנפנין
אחד מפנה לכולן. כל
אחד מפנה לעצמו.
ואיפשרטא שמעתא הכל
לפי האורחין. אם יש
לד אורחין הרבה מפנין
להן כל צורכין. ובאנו
לדקדק מדקתני ועימור רבי
את כל השעה (נ"א):
את השעה כולה. שאחד
מפנה לכולן. ולא עמד.
וכי ר' בעמיטא עימר אלא
צוה ועימור. ולעולם כל
חד וחד לנפשיה. וכוין
דלא איפשרטא בהדיא.
[ואין] חד מפנה לכולן.
מחמתיהן לנפיו כל (ד) חד
וחד לנפשיה. דאיתורא הוא
וסתמא לאיתורא והתנן
לפנות כל אחד לעצמו.
ומסיקטינא את מילתא מהא
דא"ר חנינא פנע אחד הלך
מרב למקום אחד ומצא
מרבין כל אבנים ואמר
לחלמידי צאו וחשבו כדי
שבעש עליהן למחר. ולא
סמך [רבינן] במחשבתו שלו

ש"ל כדו שמן ושל כדו יין. והא דתנן צ"ל המציא (בבא דף כט:): כדו יין
לא יצאם ככל וצוקפיה^א היינו ממקום רחוק דמיחוי כעובדין
דחול אכל הכא צנימו: דבול"י ע"מא למעוטי בהלובא עדיף.
לא מלי למימר למעוטי צנימו עדיף דהאידא דקמני ד' וה' קופות
לא מלי סגד הכי דל"כ הוה ליה
למינתי בעשר וט"ו כשעור ה'
קופות ואל"מ והא מן צפרק אין
לדין (שם דף כה.)^ב שחטה בשדה לא
יצאנה צמוט וצמוטה אלא מציאה
לאיצרים אף על גב דמפסי בהילוכא
התם שאני דאיכא טירחא יותר
מדאי להציאה שלימה א"ר משום
דמיחוי כמוליכה למכור צוק ואל
לדמירין צריש שולא (לקמן דף קמח).
הכי ליעבד דמליא צחצחא רבא תימלי
צחצחא ווטא קא מפשא צהילוכא
דמליא צחצחא ווטא תמלא צחצחא רבא
קא מפשא צנימו. התם כיון שנהגו
למלאות המים צחצחא רבא או צחצחא
ווטא קשה להם לשנות מכמות שנהגו:
אע"ג דאית ליה אורחין טובא או
דילמא הב"ל פ"י האורחין.
מכאן יש להוכיח דהא דתנן צמתינן
ד' וה' קופות הי' אפי' צשיל אדם אחד
דלי הי' נמי לפי האורחין אמאי נקט
ד' וה' ועוד מדלא מספקא ליה אי חד
מפני כולה או כל חד לנפשיה אלא
באל"מ הכל לפי האורחין משמע
אם אחד קף על גב דליתמנו ליה
אורחין טובא ליכא לאסתפוקי ואי
אמרינן דד' וה' קופות הי' לפי
האורחין אכתי איכא לספוקי אי חד
גברא מפני לכולהו או כל חד מפני
לנפשיה אלא משמע דפשיטא דד'
וה' אינן לפי האורחין אלא אפילו
לנזק דאדם אחד:

ולמעמיך רבי בנפשיה עימר.
פ"י כל השדה כולה:
דכתיב ויאמר ה' אם נא
מצאתי חן וגו'. קסבר
כמאן דאמר צשצעות (דף לה):
דהאי השם קדש דליכא מאן דאמר
התם שחוט חול שלמלאכים היה
מדבר שהיה מומינס:
אוב"ל מפירותיהן בעולם הזה.
צ"פ"ק דקדושין (דף לו):
מפ' דהיינו אס היתה^א שקולה מנרעת
דשכר מנות צהלי עלמא ליכא:
כיון

אחת הלך ר' חייא למקום אחד וראה מקום דחוק לתלמידים ויצא לשדה ומצא שדה מלאה עומרים
ועימר ר' חייא כל השדה כולה השמע מינה הכל לפי האורחין ועדיין תבעי לך חד גברא מפני ליה לכולא
או דילמא כל גברא וגברא מפני לנפשיה: מפני האורחין וכו': א"ר יוחנן^א גדרולה הכנסת אורחין כהשכמת בית
המדרש דקתני מפני האורחין ומפני בטול בית המדרש ורב דימי מנהרדעא אמר יותר מהשכמת בית
המדרש דקתני מפני האורחין והדר ומפני בטול בית המדרש^ב אמר רב יהודה אמר רב גדרולה הכנסת
אורחין מהקבלת פני שכינה דכתיב ויאמר^ה (ה') אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר וגו' א"ר אלעזר בא
וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת ב"ו אין קמן יכול לומר לגדול המתן עד שאבא אצלך ואילו
בהקדוש ברוך הוא כתיב ויאמר^ה (ה') אם נא מצאתי וגו' אמר רב יהודה בר שילא א"ר אסי א"ר יוחנן הששה
דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקין קיימת לו לעולם הבא ואלו הן הכנסת אורחין וביקור חולים
^ט ועיון תפלה והשכמת בית המדרש והמגדל בניו לתלמוד תורה והדן את חברו לכף זכות ואינו והא אנן^ט תנן
אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקין קיימת לו לעולם הבא ואלו הן כיבוד אב
ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אדם לחברו וות"ת כנגד כולם^ט [הני אין מירי אחרינא לא]
הני

כדאמרי אינשי. חשבונו קטן תחילה ואם יטעך ליותר יפנה יותר
משום הכי נקט ד' צרישא והדר חמשה וה"ה אפילו טובא: שאל
יגמור. משום אשווי גומות: צרגלו. מפנה צרגלו לכלן ולכלן דרך
הליכתו דלא הי' טלטול: פסואה צבורה. מוכחא מילתא דהוקפא
לאזר: להספק. להאכיל לבהמות:
אמר דברי ר"ש ורבי אחא כו':
כלפי לניא. כנגד היכן פונה הדבר
הוא האמור להיפך ר"ש מתיר מוקפא
כלל מקום וכלן הוא מחמיר: לניא.
היכן כגון חצוי לנהר כגוי לניא
דצרכות (דף נה:). לפך. אכל צרי
מהכי לאו אורז הוא: לפך. חצי
כור הוא ט"ו סאין: ד' וה' קופות
אין טפי לא. בקופות עמלן הוא
יפנה וימלאם אס ירצה או שק
צתפו שיעור קופה צפעס אחת
אכל טפי להלך יותר מה' פעמים
כגון לפנות כללים קטנים וירצה
צהילוך לא: למעוטי צהילוכא עדיף.
והע"ג דאפשי משוי הוא: ואל דילמא
מעוטי משוי עדיף. ואם כל לפנות
כללים קטנים כשיעור ה' קופות מותר.
ולרצ חסדא קצעי לה דאמר ה'
דוקא: צ"י וצט"ו. קס"ד אקופות
קאי לומר שמפנה בקופות קטנות
וירצה צהילוך: אכדיון קאי. ולא
פלגי והכי קאמר צ"י צט"ו יפנה
באופן ה' קופות: הא דמשקלי חדא
חדא צקופה. הך דתנאי ד' וה' ולא
נחת למניינא דכדיון איירי צכדיון
גדולים דמשקלי חדא צקופה והך
דתנא צ"י וט"ו איירי צכדים צינונים
וצכדיון קטנים עשר דמשקלי תרי
תרי צקופה ט"ו דמשקלי תלתא
תלתא צקופה דקטנים: כי דקורי
דהרפניא. וכו' צכדיון של הרפניא:
איצטעל להו. אליצא דרצ חסדא:
דחוק לתלמידים. שאין מקום לתלמידים
להשיצ: ועימר. פנה את העומרים
וכרמליה הו' ופסחות פחות מד'
אמות: פ"ש ועימר רבי. אלמא חד
גברא פניניה: רבי בנפשיה עימר.
המירה וכו' אורחיה נאש צכדי:
כהשכמת צימא^ד. ד' משוי להו צמתינ'
כי הדדי: מהשכמת צימ המדרש.
תנא דידן אקדמה צרישא: אל נא
פעצוה. והניחו והלך לקבל האורחים:
ועיון ספלה. לכוין צתפלתו:

הנהגות הב"ח
(א) גבי שאל יגמור טע'
(דלמא וכו' גומות) תל"מ
ו"צ ה"ה נמחק: (ב) שם וכו'
דלמא גברא וגברא:
גליון הש"ס
גמרא גירולה הכנסת
אורחין. ע"י צ"מ דף פו
ע"ה ובתוספות שם ד"ה
חזיה:
מוסף רש"י
שלא יגמור כולו. אם
לא הי' שם אלא ארבע או
חמש קופות, שמעו לו
מקום שיש יותר, כאלו לא
המירה לפנותו כולו צכדי:
את הרפניא, דלמא הי' זה
גומא וטעוה לה (ב"ב דף
לדף). והא דאיתורא בתלמוד
א"י, ר' זעירא שאל
ל' אישיה כמה שיעור
הקופות, א"ל לגמור סתום
מן המפוזר ותינתן תמן
בג' קופות של ג' ג'
סאין ותינתן את הלישכה,
ושיעור דתך חצי כור והוא
ט"ו סאין. נמצא שיעור
המשה והבביתא שיעור
אחד, ובדאקמא רב חסדא
למחיתין ד' מה: והכין
שמעתא את מלקא, ועלה
קמביא לן מעוטי בהילוכא
עדיף או מעוטי במשוי
עדיף. ואמרינן ת"ש דתני

אחד מפנין אפילו ד' וה' קופות של כדו יין וכדי שמן, ותניא אידך בעשר ובחמש עשרה. ואוקימנא להו דכ"ע מעוטי בהילוכא עדיף,
ושיעור אחד הם ואודין קופות, והא מתניתא דקתני חמש הכין פירושא, חמש כדות גדולות שאין מכלילת הקופות יותר מכדה
אחת, והא מתניתא דקתני בעשר ובחמש עשרה, בעשר כדות בחמש קופות וכן בינונית שנמצאו ב' כדות בכל קופה, והא דתני ט"ו ג'
כדות בכל קופה. והא דמשקלי תלת כדו בכל קופה כגון דקורי הרפניא, פ"י כדות שעושים בהרפניא וכן קטנות וגדולות ג' ג' בקופה,
שנמצא שיעור משקל כל כדה קטנה טאה והבינונית טאה וחצי, והגדולה ג' סאין. ותוב איבעיא לן הי דקא מפנין ד' או ה' קופות

[נ"א] ע"ליו. אלא הצריך כל אחד לעצמו, וכד' אסי ור' אמי אליבא דר' יוחנן כל אחד צמתינא. פ"י מדבר כל אבנים, אבנים סדורות
זו ע"ג זו. שפספסם, לשפספסם ברגליהם. סוואר של קורות, קורות נתונות זו על גב זו. גשוש, כלשון ישפספסא לריבוי פסונות. גנדר,
כלשון ישפספסא מתוך. ופנינו לבית המדרש ולאורחים והכנת מקום לשיבתם שניהם שיון בדבר מצוה. ושאר השמועה פשוטה היא.
והא דתנן מפנין ד' ה' קופות. ה"מ לדבר מצוה מדקתני מפני האורחין ומפני ביטול בהמ"ד שכן מצוות, כדורב יהודה אמר שמואל
דאמר גדולה הכנסת אורחין, וכד' יוחנן דאמר אחד מששה דברים שאדם אוכל מפירותיהן כעוה"ו והקין קיימת לו לעולם הבא.